

POSTANOWIENIE Z DNIA 22 GRUDNIA 2009 R.

III KZ 87/09

Od daty zawiadomienia skazanego o złożeniu opinii stwierdzającej brak podstaw do sporządzenia kasacji przez obrońcę z urzędu, skazanemu przysługuje 30-dniowy termin do wniesienia kasacji sporządzonej przez obrońcę z wyboru. O takim uprawnieniu skazanego należy pouczyć.

Przewodniczący: sędzia SN J. Żywolewska-Ławniczak.

Sąd Najwyższy w sprawie Ireneusza K., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron, w dniu 22 grudnia 2009 r., zażalenia obrońcy skazanego na zarządzenie upoważnionego Sędziego Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 listopada 2009 r.,

p o s t a n o w i ł uchylić zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem odmówiono przyjęcia kasacji Ireneusza K., gdyż kasacja ta nie została sporządzona i podpisana przez adwokata. Skazany, wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. do usunięcia braku formalnego kasacji w terminie 7 dni – nie uczynił tego. W zażaleniu na to zarządzenie skazany zakwestionował urzędowanie sądu odwoławczego w postępowaniu po wydaniu wyroku, zamykające mu drogę do skorzystania z kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie, chociaż nie zdecydowały o tym argumenty w nim podniesione.

Czynności sądu odwoławczego, podjęte w niniejszej sprawie na etapie tzw. postępowania okołokasacyjnego, nie uwzględniły zasad utrwalonych już w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, gwarantujących równy dostęp do kasacji wszystkim skazanym, których sytuacja majątkowa nie pozwala na zrealizowanie przymusu adwokackiego, jako warunku formalnego kasacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2002 r., III KZ 87/01, LEX nr 51806; z dnia 12 grudnia 2008 r., IV KZ 82/08, OSNKW 2009, z. 3, poz. 22). Zasady te nakazują zweryfikowanie praktyki dwukrotnego stosowania trybu określonego w art. 120 § 1 k.p.k. ze wskazaniem 7-dniowego terminu do wniesienia kasacji, spełniającej wymogi formalne, to jest sporządzonej i wniesionej przez adwokata. Jest oczywiste, że wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu do sporządzenia kasacji jest równoznaczny z sygnałem skazanego o braku możliwości usunięcia braku formalnego „kasacji osobiście sporządzonej”, co może być zrealizowane jedynie, poprzez jej sporządzenie przez wyznaczonego do tej czynności obrońcę z urzędu. Nie ulega też wątpliwości, że mimo otwarcia 30-dniowego terminu do wniesienia kasacji, poczynając od daty doręczenia odpisu uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, wyznaczenie obrońcy do sporządzenia kasacji powoduje – w odniesieniu do obu grup skazanych – ponowny bieg tego terminu, poczynając od daty doręczenia obrońcy zawiadomienia o decyzji sądu.

Zgodnie z przepisem art. 84 § 3 k.p.k., adwokat – wyznaczony do sporządzenia i wniesienia kasacji – może nałożony przez sąd obowiązek obrończy zrealizować, składając opinię o braku podstaw do jej sporządzenia, jak to uczynił obrońca z urzędu, wyznaczony skazanemu w niniejszej sprawie.

W dalszym etapie postępowania okołokasacyjnego niezbędne staje się – dla zrealizowania konstytucyjnych zasad równości i rzetelnego procesu, a także gwarancyjnej normy art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności – przyznanie skazanemu 30-dniowego terminu do wniesienia kasacji sporządzonej przez adwokata z wyboru, poczynając od daty zawiadomienia go o złożeniu opinii stwierdzającej brak podstaw do sporządzenia kasacji przez obrońcę z urzędu. O takim uprawnieniu powinien być poinformowany skazany, który – jak Ireneusz K. – złożył „kasację osobiście sporządzoną”. W istocie bowiem, poczynając od chwili złożenia opinii przez adwokata, nie istniała kasacja, która mogłaby otrzymać bieg.

Zrealizowania tego standardu nie zapewnia stosowanie powtórnego wezwania do usunięcia braku formalnego kasacji w trybie art. 120 § 1 k.p.k., przewidującym jedynie 7-dniowy termin do zrealizowania dostępu do tego środka zaskarżenia, z rygorem bezskuteczności dotychczasowych czynności z upływem tego terminu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2009 r., II KZ 54/09, niepubl.).

Taki standard postępowania zaakceptowany został w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (por. wyroki z dnia 19 maja 2009 r., Kulikowski p. Polsce, LEX nr 496624, Antonicelli p. Polsce, LEX nr 496593), a jego niezachowanie w niniejszej sprawie zdecydowało o uchyleniu zaskarżonego zarządzenia.

Z przytoczonych względów orzeczono jak na wstępie.

W toku dalszego postępowania Sąd odwoławczy będzie zobowiązany do zrealizowania wskazanego wyżej pouczenia skazanego o przysługującym mu prawie wniesienia sporządzonej przez adwokata z wyboru kasacji, w terminie 30 dni od daty tego zawiadomienia, a decyzja przewidziana w art. 530 § 2 k.p.k. będzie uprawniona z chwilą bezskutecznego upływu tego terminu.